

ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง
Independent Study Title: Success Factors Affecting the Administration of One
District One Quality School under the Phatthalung Primary Educational Service
Area Office

สมหมาย ทองแป้น

Sommai Thongpan

ศิลป์ชัย สุวรรณมณี

Sinchai Suwanmanee

สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Educational Administration Program, Faculty of Education, Thaksin University

E-mail: 6719970052@tsu.ac.th

E-mail: sinchai@tsu.ac.th

Received: 18 November 2025; Revised: 29 November 2025; Accepted: 2 December 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง 2) ศึกษาการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ และ 3) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือครูและผู้บริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่มีค่า ioc ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 จำนวน 92 ข้อ ตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .967 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครู รองลงมาคือ นักเรียน และด้านที่ต่ำสุดคือ โรงเรียน 2) คุณภาพของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และต่ำสุดคือด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน และ 3) การวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์พบว่า ปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ ครู ผู้บริหาร โรงเรียน และนักเรียน สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูงสุดคือ ครู รองลงมาคือ ผู้บริหาร โรงเรียน และนักเรียน ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เท่ากับ .448, .279, .241 และ .226 ทั้ง 4 ตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 80.40

คำสำคัญ: ปัจจัย, ความสำเร็จ, การบริหารโรงเรียน, 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine the success factors affecting the administration of “1 District, 1 Quality School” under the Phatthalung Primary Educational Service Area Office, 2) to investigate the administration of “1 District, 1 Quality School,” and 3) to develop a predictive model of the success factors influencing school administration. The sample consisted of 127 teachers and school administrators from “1 District, 1 Quality School.” Data were collected using a questionnaire comprising 92 items with an Item-Objective Congruence (IOC) index ranging from 0.67 to 1.00, measured on a five-point Likert scale. The overall reliability of the questionnaire was 0.967. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation, and multiple regression analysis.

The results revealed that: 1) the overall success factors influencing school administration were at a high level. Among the factors, teachers had the highest mean score, followed by students, while schools had the lowest; 2) The overall quality of the schools was also at a high level. Within this, the highest mean score was for administrative management, followed by administrators, teachers, and educational personnel, while infrastructure and student support systems had the lowest scores; and 3) The predictive analysis indicated that four factors—teachers, administrators, schools, and students—collectively and significantly predicted school quality at the 0.001 level. The factor with the highest predictive power was teachers, followed by administrators, schools, and students, respectively, with predictive coefficients of .448, .279, .241, and .226. Collectively, these four variables could explain 80.40% of the variance in school quality.

Keywords: Independent, Success, Administration, One District One Quality School

บทนำ

นโยบาย "1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ" เป็นนโยบายเชิงยุทธศาสตร์ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ผลักดันอย่างจริงจังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในระดับพื้นที่ ผ่านการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบที่มีคุณภาพในแต่ละอำเภอ ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเป็นแกนนำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของพื้นที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นโยบายนี้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ที่เน้นการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) แนวคิดของนโยบาย "1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ" มีรากฐานมาจากการตระหนักถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ยังคงมีอยู่อย่างมีนัยสำคัญในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่องว่างระหว่างคุณภาพการศึกษาในเขตเมืองและชนบท ตลอดจนระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2562)

ที่รายงานว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความสามารถในการแข่งขันของประเทศ วัตถุประสงค์หลักของนโยบาย "1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ" สามารถสรุปได้ดังนี้ ประการแรก เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเท่าเทียมทางการศึกษา โดยให้ทุกอำเภอมียุทธศาสตร์ที่มีมาตรฐานและคุณภาพอย่างน้อยหนึ่งแห่งที่สามารถให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้อย่างเท่าเทียม ประการที่สอง เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนและเป็นแหล่งอ้างอิงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอื่นๆ ในพื้นที่ ประการที่สาม เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการรวมศูนย์ทรัพยากรและความเชี่ยวชาญไว้ที่โรงเรียนคุณภาพ และประการสุดท้าย เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของพื้นที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565)

กลไกการดำเนินงานของนโยบาย "1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ" มีองค์ประกอบหลายประการ ประกอบด้วย การคัดเลือกโรงเรียนเป้าหมายในแต่ละอำเภอโดยพิจารณาจากศักยภาพด้านต่างๆ เช่น จำนวนนักเรียน ทำเลที่ตั้ง บุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณภาพให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนคุณภาพให้มีความเชี่ยวชาญและทันสมัย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนคุณภาพกับโรงเรียนอื่นๆ ในพื้นที่เพื่อแบ่งปันความรู้และทรัพยากร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบาย "1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ" ไว้หลายประการ ได้แก่ ร้อยละของโรงเรียนคุณภาพที่ได้รับการพัฒนาจนมีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนในโรงเรียนคุณภาพที่เพิ่มขึ้น ร้อยละของนักเรียนในพื้นที่ที่เข้าศึกษาในโรงเรียนคุณภาพ และความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนต่อคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ ตัวชี้วัดเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงมิติที่หลากหลายของความสำเร็จที่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่รวมถึงการเข้าถึงและความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบาย "1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ" ยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่จำเป็นต้องมีการศึกษาและวิจัยเพื่อหาแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ

การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบจำนวน 2 เขต จากข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2568 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 มีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุม 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองพัทลุง อำเภควนขนุน อำเภอศรีนครินทร์ อำเภอศรีบรรพต และอำเภอป่าพะยอม มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 117 โรงเรียน เป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ จำนวน 5 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1, 2568) ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 รับผิดชอบพื้นที่ 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอกงหรา อำเภอเขาชัยสน อำเภอดงระหวง อำเภอป่าบอน และอำเภอปากพะยูน มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 114 โรงเรียน เป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ จำนวน 6 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2, 2568)

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษา 2567 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพในแต่ละอำเภอมีความก้าวหน้าในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาครูให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2567) ความสำเร็จของนโยบายดังกล่าวขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ทั้งในด้านการบริหารจัดการ ทรัพยากร การสนับสนุนจากชุมชน และความพร้อมของครูผู้สอน การวิเคราะห์และทำความเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายนี้จึงมีความสำคัญเพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา "ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร" ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูให้เพิ่มสูงขึ้น อันจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูและผู้บริหารในโรงเรียนโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ จำนวน 11 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 188 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างกำหนดจำนวน 127 คน โดยอ้างอิงตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejci and Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามเขตพื้นที่การศึกษา จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรอย่างเหมาะสม

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท ครอบคลุม 4 ด้าน คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และโรงเรียน และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุน ผู้บริหารและบุคลากร การบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียน

3. วิธีการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม โดยอ้างอิงแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน และพัฒนาแบบสอบถามให้สอดคล้องกับมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากนั้นนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความเหมาะสมของเนื้อหา รวมทั้งความถูกต้องของภาษา ก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนี IOC ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67–1.00

หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง (0.930 และ 0.959) แสดงว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือ จากนั้นจึงปรับปรุงแบบสอบถามและนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นจัดส่งแบบสอบถามทั้งในรูปแบบไปรษณีย์และออนไลน์ (Google Forms) รวมทั้งลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 121 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.27 แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลและระดับของตัวแปร นอกจากนี้ยังใช้การแปลงผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด สำหรับการวิเคราะห์เชิงอนุมาน ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา และสร้างสมการพยากรณ์

ก่อนการวิเคราะห์ถดถอย ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของข้อมูล ได้แก่ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างให้เหมาะสม ($N > 50 + 8m$) การตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) โดยพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ไม่เกิน .85 ค่า Tolerance มากกว่า 0.1 และค่า VIF น้อยกว่า 10 การตรวจสอบการแจกแจงปกติของข้อมูล (Normality) และความเป็นเส้นตรง (Linearity) ด้วยกราฟ Normal Probability Plot รวมทั้งการตรวจสอบความเป็นอิสระของค่าคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ด้วยสถิติ Durbin-Watson

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านครู รองลงมาคือ ด้านนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านโรงเรียน

2. คุณภาพโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ รองลงมาคือ ด้านผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน

3. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า จากตัวแปรพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ทั้ง 4 ด้าน สามารถพยากรณ์คุณภาพโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ ครู ผู้บริหาร โรงเรียน และนักเรียน

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เท่ากับ .448 รองลงมา คือ ผู้บริหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เท่ากับ .279 ต่อด้วยโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เท่ากับ .241 และนักเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เท่ากับ .226 ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์สัมประสิทธิ์ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ได้ร้อยละ 80.40 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.1699

สามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = -.904 + .497 (X_2) + .227 (X_1) + .227 (X_4) + .220 (X_3)$$

และสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Z} = .448 (X_2) + .279 (X_1) + .241 (X_4) + .226 (X_3)$$

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง

ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหาร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig	Collinearity Statistics	
	b	S.E.				Tolerance	VIF

โรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ			β				
ค่าคงที่ (Constant)	-.904	.247					
1. ครู (X_2)	.497	.059	.448	8.432***	.000	.596	1.677
2. ผู้บริหาร (X_1)	.227	.037	.279	6.114***	.000	.807	1.239
3. โรงเรียน (X_4)	.227	.052	.241	4.332***	.000	.545	1.834
4. นักเรียน (X_3)	.220	.055	.226	4.004***	.000	.529	1.890

$R = .897$, $R^2 = .804$, Adjust $R^2 = .798$, S.E. = .1699

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์ระดับปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านครู รองลงมา คือ ด้านนักเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านโรงเรียน

ผลการวิจัยชี้ว่า ด้านครู เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน เพราะมีบทบาทโดยตรงในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน และถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ อีกทั้งได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากนโยบายภาครัฐ จึงได้รับการประเมินสูงสุด ส่วน ด้านนักเรียน และ ด้านผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ขณะที่ผู้บริหารมีบทบาทในการวางแผนและประสานความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน ด้านโรงเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเกิดจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร อาคารสถานที่ และงบประมาณ โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กหรือพื้นที่ห่างไกล ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารและการพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายของโครงการได้อย่างเต็มที่

สอดคล้องกับ ภาคภูมิ เจริญศรี และจรัส อติวิทยากรณ์ (2567) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ กัลชญา ทองหัตถา และจรัส อติวิทยากรณ์ (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ประมพร ทิพย์พรม (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง เป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ตามประเด็น ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านผู้บริหาร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีทักษะการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะพัฒนา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถด้านภาษาและการสื่อสาร

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารจะมีศักยภาพที่โดดเด่นในด้านภาวะผู้นำ การบริหารแบบมีส่วนร่วม และความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง แต่ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาในด้านทักษะภาษาและการสื่อสารเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างครอบคลุม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในทุกมิติของการบริหารโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรพงศ์ สุริยศ (2565) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ถูกควมรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ รายด้านผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลชญา ทองหัสถา และจรัส อติวิทยากรณ์ (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล พบว่ารายด้านผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับ ปรมพร ทิพย์พรม (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล พบว่า ปัจจัยรายด้านผู้บริหาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับ นันทนา เรืองพานิช และจันทร์ศม ภูติอริยวัฒน์ (2568) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะบริบทของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา รวมถึง เกณฑ์การประเมินและช่วงเวลาการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ปัจจัยด้านผู้บริหารอาจมีระดับความสำคัญและการรับรู้ที่ไม่เหมือนกันในแต่ละพื้นที่และสภาพแวดล้อมการบริหาร ส่งผลให้ผลการศึกษาของแต่ละงานวิจัยไม่สอดคล้องกัน

1.2 ด้านครู พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ครูตรงต่อเวลาและเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีความสามารถในการแก้ไขคุณภาพผู้เรียนด้วยกระบวนการ PLC

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ มีความเข้มแข็งและแสดงออกถึงความรับผิดชอบในหน้าที่วิชาชีพอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนรู้และการดูแลเอาใจใส่ผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ยังมีความจำเป็นในการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถใช้กระบวนการ PLC ในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การพัฒนาในมิติดังกล่าวจะช่วยยกระดับศักยภาพของครู และส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับ หนึ่งฤทัย พาณิษย์ศิริไพบูรณ์ และเพ็ญแข ภูมายาง (2568) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัจจัยการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม รายด้านผู้บริหาร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และไม่สอดคล้องกับ ปรมพร ทิพย์พรม (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล พบว่า ปัจจัยรายด้านครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับ นันทนา เรืองพานิช และจันทร์ศม ภูติอริยวัฒน์ (2568) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพ ตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ พบว่า ปัจจัยการพัฒนาวิชาชีพครู อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลาย และน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนยังมีบทบาทจำกัดในการมีส่วนร่วมในกระบวนการวัดและประเมินผล อาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น ความเข้าใจของครูต่อแนวทางการประเมินเชิงพัฒนา การขาดแคลนเครื่องมือที่เหมาะสม หรือแม้แต่ข้อจำกัดด้านเวลาและการฝึกทักษะของผู้เรียนในด้านนี้ ดังนั้น การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทมากขึ้นในกระบวนการประเมินผล จึงควรได้รับความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ปรมพร ทิพย์พรหม (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล พบว่า ปัจจัยรายด้านนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ โรงเรียนมีอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และด้านที่น้อยที่สุดคือ โรงเรียนมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนจะมีความก้าวหน้าในด้านการพัฒนาหลักสูตรและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ แต่ยังคงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรทางการศึกษาที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณและการกระจายสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอและทั่วถึง โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมทางการศึกษา และยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในทุกมิติ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรมพร ทิพย์พรหม (2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล พบว่า ปัจจัยด้านโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์คุณภาพโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการ รองลงมา คือ ด้านผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา และด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ จะมีความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการ และบุคลากรทางการศึกษา แต่การพัฒนาคุณภาพโดยรวมยังต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถรองรับการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างรอบด้าน และตอบสนองเป้าหมายของการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพได้อย่างแท้จริง

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยคุณภาพโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง เป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ตามประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 โครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และระบบสื่อสารที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ภายในโรงเรียน รองลงมาคือ พื้นที่และห้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบถ้วน เพียงพอต่อความต้องการและพร้อมในการใช้

งาน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีห้องสมุดอัจฉริยะ (Smart Library) และห้องบริการอื่น ๆ ครบถ้วน และเพียงพอต่อความจำเป็น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนในโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ จะมีความก้าวหน้าในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและพื้นที่การเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาในภาพรวม แต่ยังคงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เสริม เช่น ห้องสมุดอัจฉริยะ และห้องบริการนักเรียนอื่น ๆ ให้มีความครบถ้วน ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในบริบทปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาอย่างรอบด้าน และลดความเหลื่อมล้ำทางการเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ วลัยลักษณ์ คงดี, ศรีเพ็ญ พลเดช และพัชนี กุลฑานันท์ (2568) ได้ศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ พบว่าผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.2 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ครูผู้สอนทุกคนในสถานศึกษาที่เข้ารับการประเมิน ปฏิบัติงานตามข้อตกลงการพัฒนางาน (PA) ได้ผลการประเมินผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด ในทุกมาตรฐาน รองลงมาคือ ครูร้อยละ 81-100 ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่ หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพจริงอย่างเต็มที่ ครอบคลุมทุกด้านของการเรียนรู้ มีการประเมิน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง พร้อมกับการบันทึก ผลอย่างเป็นระเบียบและชัดเจน ใช้เครื่องมือการ วัดผลที่ทันสมัยและเหมาะสมกับทุกกิจกรรมการเรียนรู้ และครูมีทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษยอดเยี่ยม ครูมีทักษะการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน ในภาษาอังกฤษที่ยอดเยี่ยม สามารถสื่อสารได้ในทุกบริบทและสถานการณ์ที่ซับซ้อน มีการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ทั้งนี้เพราะครูและบุคลากรทางการศึกษามีศักยภาพและผลการปฏิบัติงานในระดับที่น่าพึงพอใจ แต่ในประเด็นของทักษะภาษาอังกฤษยังถือเป็นจุดที่ควรได้รับการส่งเสริมอย่างเร่งด่วนและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อแนวโน้มการศึกษาสมัยใหม่และการเตรียมผู้เรียนให้สามารถแข่งขันในระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ วลัยลักษณ์ คงดี, ศรีเพ็ญ พลเดช และพัชนี กุลฑานันท์ (2568) ได้ศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 บริหารจัดการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีกลยุทธ์สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของนักเรียนและชุมชน ครอบคลุมการพัฒนาสมรรถนะและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 รองลงมาคือ การบริหารบุคลากรตามมาตรฐานวิชาชีพ มีการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาอย่างครบถ้วน และใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความพร้อมของห้องสมุดอัจฉริยะและห้องบริการอื่น ๆ ที่ยังไม่เพียงพอต่อความจำเป็น

2.4 คุณภาพผู้เรียน ผลการวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถพิเศษด้านวิชาการ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ รองลงมาคือ นักเรียนสำเร็จการศึกษาร้อย

ละ 80 ขึ้นไป และได้รับการติดตามสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียน ซึ่งยังต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับการใช้จริง โดยส่งเสริมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกสื่อสารในหลากหลายสถานการณ์ จัดหาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม และพัฒนาครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับสมรรถนะทางภาษาสู่มาตรฐานสากล ซึ่งสอดคล้องกับ กัญญนันท์ นีรคุปต์ธราชนธ์ (2566) ที่ชี้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา และสอดคล้องกับ ปุณณนุช เมืองแดง (2565) ที่พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เช่น การอยู่ร่วมกันอย่างหลากหลาย สุขภาวะที่ดี และความภูมิใจในท้องถิ่น เป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพผู้เรียน รวมถึงสอดคล้องกับ ปิ่นทนต์ พงอุทธรพรค (2564) ที่ระบุว่าปัญหาหลักของการเรียนภาษาอังกฤษคือทักษะการพูด รองลงมาคือการเขียน และ นราวุฒิ วิวิธนากร (2563) ที่เสนอแนวทางการยกระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านการเตรียมความพร้อม การใช้สื่อและกิจกรรมที่น่าสนใจ และการประเมินปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

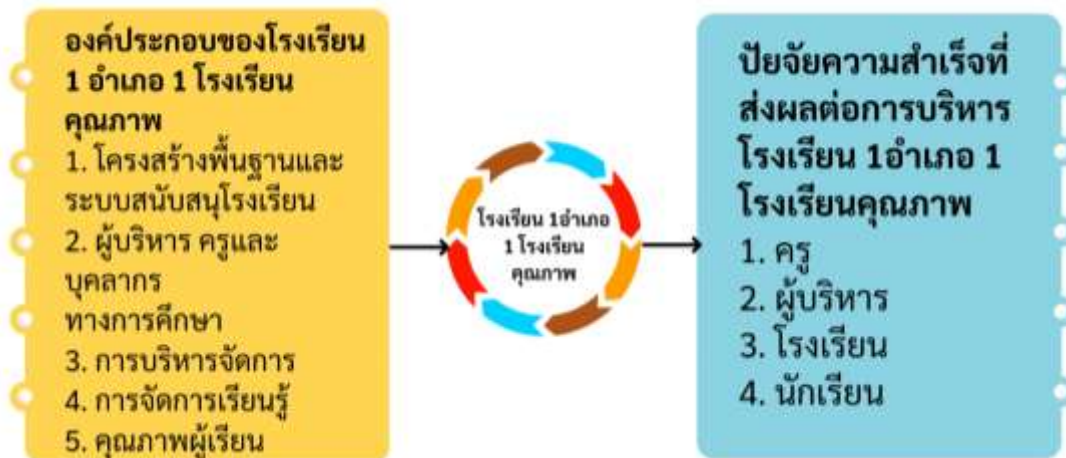
3. จากการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ของปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ พบว่า ทั้ง 4 ด้าน สามารถพยากรณ์คุณภาพโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ในภาพรวม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ ครู (X_2) ผู้บริหาร (X_1) โรงเรียน (X_4) และนักเรียน (X_3)

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่สุด คือ ครู (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เท่ากับ .448 รองลงมา คือ ผู้บริหาร (X_1) โรงเรียน (X_4) และนักเรียน (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เท่ากับ .279, .241 และ .226 ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์สัมประสิทธิ์ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ได้ร้อยละ 80.40 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ $\pm .1699$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ครู ผู้บริหาร โรงเรียน และนักเรียน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนในโครงการ “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” อย่างมีนัยสำคัญ โดยครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารเป็นผู้นำทิศทางและจัดการทรัพยากร โรงเรียนต้องสร้างสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนผู้เรียนต้องมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และทัศนคติ เพื่อแสดงศักยภาพได้เต็มที่ สอดคล้องกับ วลัยลักษณ์ คงศรี, ศรีเพ็ญ พลเดช และพัชนี กุลทานนท์ (2568) ที่พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” เช่นเดียวกับ ปรมพร ทิพย์พรม (2563) ที่ระบุว่าปัจจัยผู้บริหาร ครู และการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล รวมทั้ง พิมพอร์ สดเอี่ยม (2567) ที่พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหาร การส่งเสริมภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการพัฒนาครูเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จ และสอดคล้องกับ วัชรพงศ์ สุริยศ (2565) ที่ชี้ว่าปัจจัยผู้บริหาร บริบทท้องถิ่น ทรัพยากร และบุคลากร มีผลต่อการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ ทนสมัย และเข้าใจบริบทชุมชนจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

องค์ประกอบของโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 5 ตัวแปรหลัก ได้แก่ 1) โครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน 2) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา 3) การบริหารจัดการ 4) การจัดการเรียนรู้ และ 5) คุณภาพผู้เรียน ซึ่งแต่ละตัวแปรมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างสภาพแวดล้อมและการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีคุณภาพสูง สำหรับปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ มี 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ครู ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และพัฒนาผู้เรียน 2) ผู้บริหาร ที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทางและจัดการทรัพยากร 3) โรงเรียน ซึ่งต้องสร้างสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 4) นักเรียน ที่ต้องมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และทัศนคติ จากองค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จเหล่านี้ ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาสร้างเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพและปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหาร
โรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

สรุป

ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ปัจจัยความสำเร็จโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 3 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านครู รองลงมาคือด้านนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านโรงเรียน 2) คุณภาพการบริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยด้านการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน 3) ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ครู ผู้บริหาร โรงเรียน และนักเรียน สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 4) ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือด้านครู รองลงมาคือผู้บริหาร โรงเรียน และนักเรียน ตามลำดับ 5) ปัจจัยทั้ง 4 ด้านสามารถ

ร่วมกันพยากรณ์คุณภาพโรงเรียนได้ร้อยละ 80.40 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.1699 6) สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบแสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงบวกของทุกตัวแปรที่มีต่อคุณภาพโรงเรียน 7) สมการในรูปคะแนนมาตรฐานยืนยันว่าปัจจัยด้านครูมีน้ำหนักสูงสุดในการพยากรณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ด้านครูเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จมากที่สุด ผู้บริหารควรพัฒนา ภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาวัฒนธรรมองค์กร ที่สนับสนุนการเติบโตของครูและนักเรียน โดยให้ความสำคัญกับการสนับสนุนครูเป็นลำดับแรก

2. ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ด้านนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรเน้นส่งเสริมทัศนคติ ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละระดับ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน เช่น งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล โครงสร้างองค์กร และนโยบาย เพื่อให้เข้าใจปัญหาเชิงลึกและแก้ไขได้ตรงจุด

2. ควรศึกษากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางยกระดับประสิทธิภาพการบริหารในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กัญญนันท์ สิริคุปต์ธรานนท์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วารสารวิจัยธรรมศึกษา. 6(1), 289–303.

กัลชญา ทองหัตถา และจรัส อติวิทยากรณ์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

นราวุฒิ วิวิธนาการ. (2563). การศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต.

นันทนา เรืองพานิช และ จันทร์คม ภูติอริยวัฒน์. (2568). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี-อ่างทอง. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี. 8(4), 507–524.

- บุญส่ง งามอาจ, เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ และคันธทรัพย์ ชมพูพาทย์. (2565). Composition of quality schools and factors affecting quality schools for small public educational establishments. *Rajapark Journal*. 16(46), 544–559.
- ปรมพร ทิพย์พรม. (2563). ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- บุญยง เมืองแดง. (2565). แนวทางการยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิมพ์ชนก เกื้อนโสภา และพิมพ์อร สดเอี่ยม. (2567). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. *JMCR*. 7(5), 885–896.
- ภาคภูมิ เจริญศรี และจรัส อติวิทยากรณ์. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. *วารสารเสถียรวิทย์ปริทัศน์*. 4(3), 152-161.
- วลัยลักษณ์ คงดี, ศรีเพ็ญ พลเดช และ พัทธนี กุลพานันท์. (2568). ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ. *วารสารรัตนบุศย์*. 9(2), 25–38.
- วัชรพงศ์ สุริยศ. (2566). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ถูกควบรวม ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. *Journal of Modern Learning Development*. 8(2), 382-406.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2562). รายงานการศึกษาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). คู่มือการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1. (2568). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2568. พัทลุง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. (2567). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2567. พัทลุง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. (2568). ข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษา ปีการศึกษา 2568. พัทลุง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). รายงานการติดตามและประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- หนึ่งฤทัย พาณิชัยศิริไพบูรณ์ และเพ็ญแข ภูฉายาง. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน คุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วารสารชัยภูมิปริทรรศน์. 2568(1), 239-253.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607–610.
- Sujaree, K., & Boonchan, B. (2025). Factors affecting the quality of schools based on the policy of 1 District 1 Quality Schools under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*. 5(4), 629–646.